

Tiedonhaun monet muodot

ENTER ry työryhmä 20.5.2021

Mistä lähdimme liikkeelle?

Maailma on tietoa täynnä.

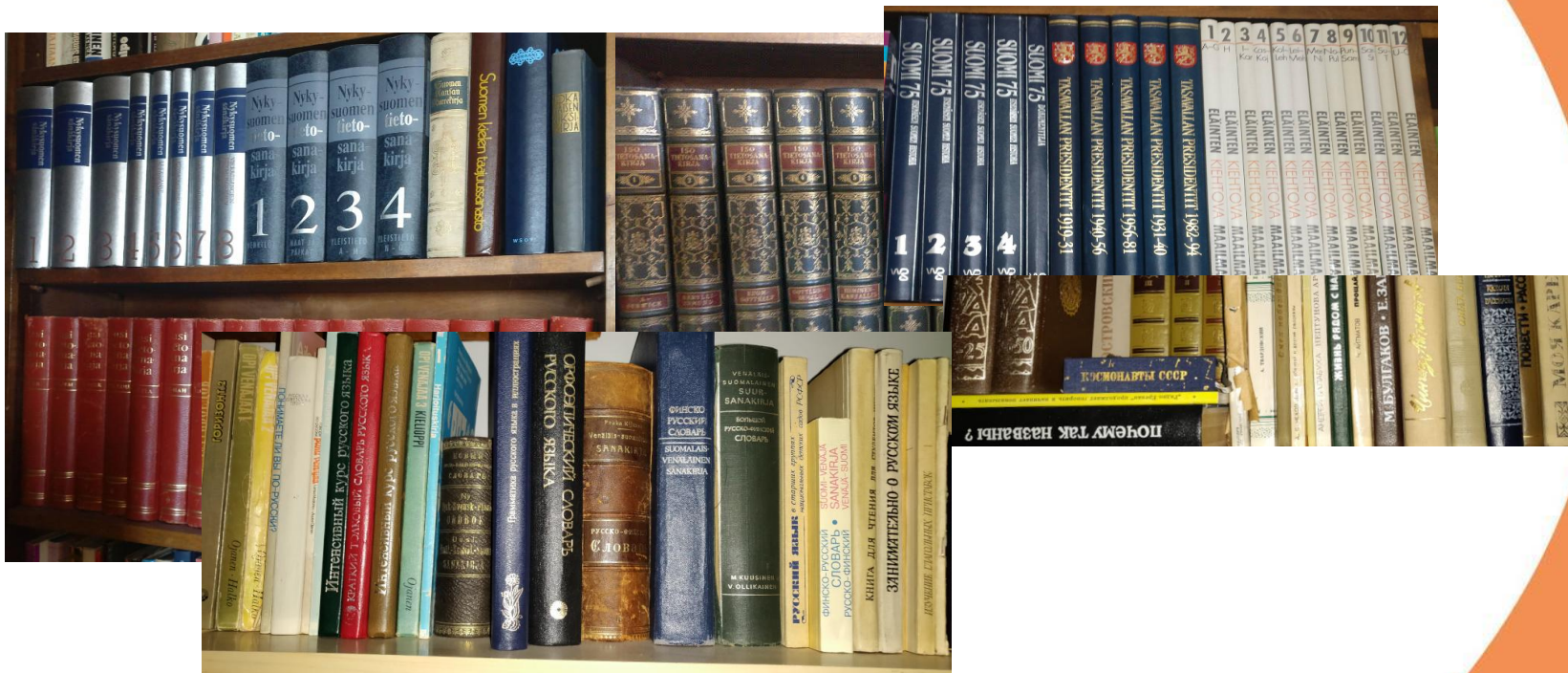
Mutta miten löydän tarvitsemani tiedon?

Ja mistä tiedän, että voin luottaa siihen?

Käsiteltävät aiheet

- Miten tietoa haettiin ennen?
- Miten tiedonhaku kehittyi digitaaliseksi?
 - Kuvahaku ja kuvien käyttöluvut
 - Joukkoistaminen, parviäly ja vertaisverkostot
 - Tekoäly: henkilökohtaiset profiloinnit
- Mediataitojen merkitys tiedonhaussa
- Esimerkkejä muista hakutavoista ja sovelluksista
 - iNaturalist
 - Käänteinen kuva- ja äänihaku
- Miten tietoa haetaan tulevaisuudessa?

Miten tietoa haettiin ennen?

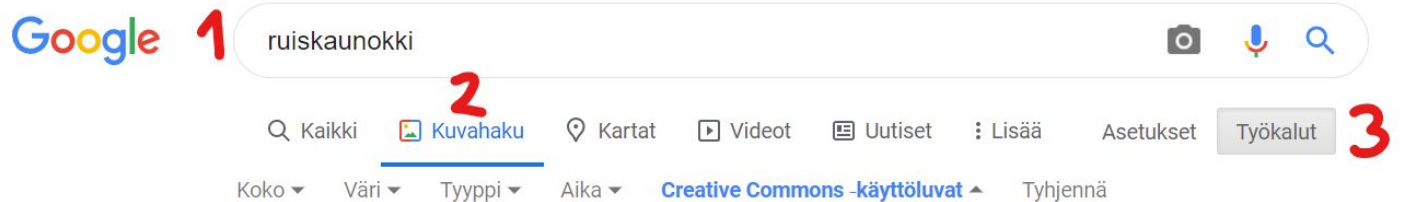

Miten tiedonhaku kehittyi digitaaliseksi?

Kuvahaku ja kuvien käyttöluvat

Osoitteessa www.google.fi

Centaurea Cyanus Ruiskaunokki - Il...
pixabay.com

Kukka Ruiskaunokki Terälehdet - Ilmainen ...
pixabay.com

Ilmaisia Kuvia : terälehti, yrtti, tuottaa, sininen, kas...
pxhere.com

Ilmaisia
pxhere.com

1. Kirjoita hakusana hakukenttään

2. Valitse Kuvahaku

3. Valitse Työkalut

4. Valitse Käyttöoikeudet: CC-käyttöluvat

Joukkoistaminen

- Joukkoälyllä tarkoitetaan ideoiden ja palautteen keräämistä laajalta joukolta ihmisiä.
- Joukkoistamisessa (“[crowdsourcing](#)”) organisaatio tai instituutio antaa jonkin tehtävän tai ongelman ennalta määräämättömälle yleisölle tai ihmisjoukolle (“crowd”).
- Joukkoistaminen toimii tiedonkeruu prosessina: esimerkiksi ideakilpailu, ratkaisujen ehdottaminen johonkin haastavaan ongelmaan tai vaikkapa pelillistetty vanhojen sanomalehtien digitalisointi.
- [Joukkoistamisen voima](#)

Mikä parviäly? 1/2

- Wikipedia: Parviäly on [tekoälytutkimuksen](#) osa-alue, joka tutkii hajautettujen itseorganisoituvien agenttien kollektiivista käyttäytymistä. Inspiraatio luonnon parvista esim. muurahaiset, linnut ym.
- Käytetään sosiaalisessa mediassa, kun halutaan saada vastaus kysymykseen sekä useampi mielipide asiaan

Mikä parviäly? 2/2

- [Intunexin](#) kehittämän parvityö-mallin mukaan parvi (“swarm“) määritellään työryhmäksi, joka organisoituu yhteisen sosiaalisen kohteen (kuten idean, ongelman tai projektin) ympärille osaamisen ja kiinnostuksen perusteella.
- Parvi työskentelee yhteisöllisesti jaetun sosiaalisen kohteen kehittämiseksi luoden samalla uutta tietoa tai uusia toimintatapoja.

[Yle artikkeli](#)

[Mitä eroa joukkoälyllä ja parviälyllä?](#)

[Parviäly ja ongelmanratkaisu digitaalisilla alustoilla](#)

Vertaisverkostot

- Internet ja muut vertaisverkostot
- Some ei ole vain kommunikation vaan järjestäytymisen, toiminnan ja taloudellisen vaihdon alusta
- Kuluttajuuden muutos: osallistuva kulutus, jakaminen

Tekoäly ja profiloinnit

- Hakutulokset voivat eri henkilöillä poiketa toisistaan
 - Monissa verkkopalveluissa tekoäly seuraa käyttäjää -> päättelee, millaiset hakutulokset häntä kiinnostaisivat
 - Useimmiten tarkoitus on hyvä, mutta..

Medialukutaito / Mediataito - Ettei ihan huijatuksi tulisi

Medialukutaito > monilukutaito > mediataidot

- Viestien muodot moninaistuvat.
- Kysymys on lukemisen lisäksi kuvien, video- ja äänitallenteiden, erilaisten symbolien ja virtuaalisten tilojen vastaanottamisesta ja ymmärtämisestä.
- Oletko huomannut muutoksen esimerkiksi
 - perinteisessä mediassa
 - kirjastoissa
 - museoissa
 - kirjakaupoissa

Totuuden jälkeinen aika

- Post truth-kampanjat (2016 tullut ilmiö)
- Vaihtoehtoinen totuus “Alternative truth”
- Faktoista piittaamatonta totuutta
- Valeuutiset
- Populistinen puhe
- Informaatiovaikuttaminen
- Hybridivaikuttaminen
- Vihapuhe
- Trollit

Medialla on valtava vaikutus meihin - mediataidot ovat tärkeitä

- kriittinen ajattelu: asiat eivät ole aina sitä, miltä näyttävät
- mediamarkkinoilla lukijan/katsojan aikaa myydään mainostajille: miten reagoida tähän?
- erilaiset näkökulmat ja kuplat
- mieti ennen kuin jaat tai julkaiset
- median rooli kulttuurissamme
- sisältötuotannon päämäärät.

Lisää aiheesta aikuiskoulutuksen EU-toimija Epale:

<https://epale.ec.europa.eu/fi/blog/epale-focus-media-literacy>

**Esimerkkejä muista hakutavoista ja sovelluksista:
iNaturalist, Google Lens, äänihaku**

iNaturalist

Puhelimeen asennettavissa oleva iNaturalist-sovellus on luontoharrastajien sosiaalinen yhteisö sekä palvelu joka tallentaa ihmisten lähettämien luonnonvaraisten organismien havainnot ja jakaa ne keskenään oppiaksemme luonnosta.

<https://inaturalist.laji.fi/pages/ohje>

Löytyy AppStoresta ja Google Play-kaupasta.

iNaturalist - kuvatuloksia

< [sissi8](#) [Muokkaa](#)

 sissi8 20.4.2021 16.28

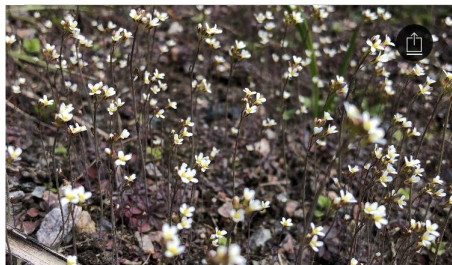
 leskenlehti
Tussilago farfara

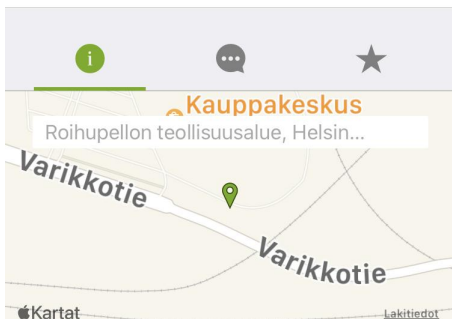

< [sissi8](#) [Muokkaa](#)

 sissi8 30.4.2021 14.12

 kevätkynsimö
Draba verna

Sisältöni

Uutiset

- harrinygren ehdotti tunnistetta: kevätkynsimö
1 vk sitten
- radekwalkowiak ehdotti tunnistetta: peltokorte
1 vk sitten
- harrinygren ehdotti tunnistetta: peltokorte
1 vk sitten
- pihlaviita ehdotti tunnistetta: peltokorte
1 vk sitten
- anne603 ehdotti tunnistetta: leskenlehti
2 vk sitten
- pihlaviita ehdotti tunnistetta: leskenlehti
2 vk sitten

 Tutki Toiminta Havainnoi Minä Lisää

Käänteinen kuva- ja äänihaku

- [Googlen käänteinen kuvahaku](#) (Enterin digivinkkivideo)
- [Google Lens -kuvahaku](#) (Enterin digivinkkivideo)
- Google haku on mahdollista tehdä myös äänellä (kappale radiossa, hyräily, laulu)
- Etsi googlesta lisää ohjeita hakusanoilla:
Käänteinen kuvahaku, Hahmontunnistus, Äänen tunnistus, Musiikin tunnistus nuotit
- [Avoin musiikin tietosanakirja](#) (englanniksi)

Tiedonhaun tulevaisuus?

Ideoita, visioita, keskustelua..

- Tekoälyn vaikutukset
 - Löydä tietoa jo ennen kuin osaat kysyä
 - Hakutulosten ohjailu
- Ongelmakohtia:
 - Kuplautuminen - ollut jo 50-luvullakin!
 - Erilaisten tietolähteiden varassa elävien eri maailmat
 - Vuorovaikutuksen ja näkemysten vaihdon tärkeys
 - Digitaalisen osaamisen eriarvoistavat vaikutukset tiedonsaannissa

Työryhmä

- Anu Laurell
- Eija Kalliala
- Leena Vainio
- Maarit Fred
- Sissi Maijala
- Unelma Krakau

Kiitos!

Esitysmateriaalit

www.entersenior.fi/opiskele-itse/
[enterin-tietoiskut/](#)

Ota yhteyttä

info@entersenior.fi